

שְׁפִילָה לְהַמְרָה

ט בתמוז התשפ"ב
מפטיירין וְהִיא שְׁאֲרִית יַעֲקֹב
(מיכה ה, ו)

פְּרִשְׁתַּת בְּלָק

סיפור לשבת

"אֶל-וְקַנְיֵי מִדְּיָן" (כג, ז)

"אין כוחו אלא בפיו" (רש"י)

מעשה שהיה בפרעשבורג בזמן הכתב סופר זכר צדיק לברכה. השר של פרעשבורג נסע בעיר והנה בא גוי שעבד אצל יהודי נגיד וראה שאצל השר יש ארנק תפוח עם כסף, תחב הגוי את ידו, לקח את הארנק ונעלם. כאשר הגיע השר לביתו, וראה שהארנק איננו, והיה לו הפסד גדול, בערה בו בנוסף החוצפה איך העזו בכלל להתקרב אליו כך. החליט השר להעמיד שוטרים בכל העיר, שיתפסו מי עבר על חוצפה נוראה שכזו, וציוה לעבור בכל בית ובית ולבודקו. המשרת הגוי שגנב, הבין שאם יתפסו אותו יתלו אותו על העץ, החליט להכניס בסתר את הגניבה לבית היהודי מעבירו, וככה אם יתפסהו יתלו את היהודי רח"ל. ואכן מצאו את הארנק בבית היהודי, לקחוהו לבית הסוהר ופסקו דינו לתלייה בכיכר המדינה בעוד שבוע. למרות צעקות היהודי שאינו אשם בדבר, לא עזרו ועקוּתיו.

כשנודע ל"כתב סופר" זי"ע, נכנס לעובי הקורה, ניסה בכל הדרכים לבוא בדברים עם כל השרים, ניסה לשחדם בדברים ובממון ורצה לפעול ולהפעיל שהיהודי איננו אשם. כשראה שהדבר לא עולה בידו, נסע לבודפשט, וניסה גם שם אצל כל השרים שהיהודי חף מפשע, אולם היות וחמת השר בערה בו שהעזו לגנוב ממנו, לא רצו לבטל את גזר הדין.

יום לפני התליה, חזר ה"כתב סופר" בפחי נפש, ששום דבר לא עוזר, ולא ידע מה לעשות, וכך נשכב על המיטה ונרדם. בחלומו, אביו ה"חתם סופר" הגיע אליו בפנים זועפות וזעק, "יהודי חף מפשע הולך לתליה, ואתה ישן במיטה?... התחיל ה"כתב סופר" לצעוק ולבכות "אבא, מה לא עשיתי למענו, הלכתי לכל מקום אפשרי, אדרבא, מה עוד אפשר לעשות ואעשה? אמר לו ה"חתם סופר" מדוע אינך מתפלל, תתפלל! בלילה כזה שלמחרת הולכים לתליה יהודים לא יושנים.

קם הכתב סופר ממיטתו, ואמר לגבאי שיאסוף את כל העיר אנשים נשים וטף, וכן עשה. כל אנשי העיר הגיעו לבית הכנסת בפרעשבורג באמצע הלילה, הכתב סופר ניגש לבימה, וצעק "אנשים ונשים וטף, הייתי אצל כולם, במשרדים כאן וגם במשרדים בבודאפשט, אף אחד לא מסכים לבטל את הגזירה, הכל סתום, כל השערים נסגרו בפני, אבל הקב"ה, שעריו לא נעולים" שערי דמעות לא ננעלו" וכל הקהל געה בבכיה.

סוף דבר, נקרעה הגזירה, מסובב הסיבות סיבב שלמחרת כשהוציאוהו לתליה, החליט השופט לחקור את המשרת הגוי ולברר שוב את כל הפרטים, היות שהמשרת לא התכונן לחקירה, מיד נשבר והודה במעשיו. את המשרת הוציאו להורג, ואת היהודי שחררו. גם כאשר כלו כל הקיצין, אל ימנע אדם עצמו מן הרחמים, ואין כוחנו אלא בפיונו.

אשא עיני

כוחה הגדול של הראיה והשפעתה על חיי האדם

פרק א' ותחלת העבודה

וְכַתְּבוּ הַקְּדֻמוֹנִים, שְׁלַכְנָה תְּחִלַּת עֲבוֹדַת הָאֱדָם צְרִיכָה לְהִיּוֹת בְּשִׁמְרַת עֵינָיו בְּכָל הַפְּחֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַרְאַב"ד (בעלי הנפש שערי קדושה שער ד) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: **הָרֹאשׁ לְכָל הַגְּדֻרִים, שִׁישְׁמֵר הָאֱדָם אֶת עֵינָיו מִכָּל מַה שְּׂאִינוֹ שְׁלוֹ.** וְכֵן כָּתַב הַרְה"ק ר' שלמה מְרֹדוֹמְסֵק זי"ע"א (תפארת שלמה פ' מסעי) על הַפְּסוּק "אִיִּה הַקְּדוּשָׁה הִיא בְּעֵינַיִם עַל הַדְּרָךְ", שֶׁהוּא בָּא לְרַמֵּז שֶׁכָּל קְדוּשָׁתוֹ שֶׁל הָאֱדָם תְּלוּיָה בְּשִׁמְרַת עֵינָיו בְּקְדוּשָׁה וּבְטָהֳרָה.

עקר הגבורה

וְכָל גְּבוּרַת הָאֱדָם בְּמִלְחַמַּת הַיָּצֵר הִיא בְּשִׁמְרַת עֵינָיו בְּקְדוּשָׁה גְּדוּלָּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּעַל ה"בְּן אִישׁ חַי" זי"ע"א (בן יהודע סוטה ח), שֶׁ"רְאִיָּה" גִּימְטְרִיָּא "גְּבוּרָה", וְזֹאת לְרַמֵּז שֶׁעֵקֶר גְּבוּרַת הָאֱדָם בְּמִלְחַמַּת הַיָּצֵר הִיא בְּרִאֲיַת עֵינָיו, שֶׁבְּזֶה כָּל מִלְחַמַּת הַיָּצֵר לְהַכְשִׁיל אֶת הָאֱדָם חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי זֶה הַפְּתַח שְׁדָרְכוֹ נִכְנָס הַיָּצֵר אֶצֶל הָאֱדָם, עַד כָּאֵן דְּבָרָיו.

עקר עבודת היצר הרע

וְעַל כֵּן עֵקֶר הַתְּגַבְרוּת הַיָּצֵר עַל הָאֱדָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב ה"כְּתַב סוֹפֵר" זי"ע"א (פ' בראשית), שֶׁזֶה מְרַמֵּז בְּפְסוּק (בראשית ד, ז) "לִפְתַּח חַטָּאת רִבְצָה", לְרַמֵּז שֶׁהַיָּצֵר הָרַע יוֹשֵׁב וְרוֹבֵץ בְּפִתְחַת הָעֵינַיִם וּמְנַסֵּה בְּכָל פֶּחֹו לְהַפִּיל אֶת הָאֱדָם, מִפְּנֵי שֶׁעֵקֶר עֲבוֹדָתוֹ הוּא לְהַכְשִׁיל אֶת הָאֱדָם בְּפָנֵם הָעֵינַיִם רַחֲמָנָא לִיְצַלְנָה, כִּי עַל יְדֵי כֵן יֵאָבֵד הָאֱדָם אֶת כָּל קְדוּשָׁתוֹ וְיִפֹּל מִדַּחֵי אֵל דַּחֵי.

וְכֵן כָּתַב ה"חֲפֵץ חַיִּים" (שמירת הלשון פרק ד'), שֶׁהַעֵיִן הִיא הַפְּתַח הָרֹאשׁוֹן אֲשֶׁר דְּרָכּוֹ נִכְנָס הַיָּצֵר הָרַע לְאֱדָם.

ר"ת	יציאה	כניסה	ירושלים
21:04	20:29	19:13	ירושלים
21:02	20:31	19:29	תל אביב
21:06	20:33	19:24	חיפה
21:03	20:29	19:29	באר שבע

הבן איש חי

המברך צריך להשמיע לאזני הברכה, ויזהר לברך במתן כוונת הלב, ולא כאותם בורים המברכים בדילוג אותיות ותיבות. ואם דילג שם או מלכות - יחזור ויברך, דכל ברכה שאין בה שם ומלכות אינה ברכה, ואפילו לא דילג אלא תיבת 'העולם' לבד - יחזור ויברך, כי 'מלך' לבד אינה מלכות:

צריך להזהר שלא יפסיק בין ברכה לאכילה או שתיה יותר מכדי דיבור דהיינו כדי אמירת שלום עליך רבי שהוא שלוש תיבות, רמז לדבר (משלי כד, ז): "בשער לא יפתח פיהו" בשער ראשי תיבות בשיעור שלום עליך רבי, מיהו בבציעה של המוציא כשאוכל עם אחרים התייר לבצוע פרוסה גדולה כדי ליתן ממנה למסובין ואע"פ ש"ע" בצעו פרוסה גדולה שוהה יותר מכדי דיבור הותר לו זה משום מצוה, ועל כל פנים יזהר לאכול מאותה הפרושה קודם שיבצע ממנה למסובין, ועל כן אם בא לשתות מים ורוצה לשפוך מהם קצת ישפוך קודם שיברך כדי למהר לשתות אחר ברכה, וכזה יש עוד טעם אחר שלא לשפוך אחר הברכה מפני הביוון של הברכה שחלה כבר על כל המים שבכלי וכמו שכתב רבנו זלמן ז"ל, וכן יש לזהר כששותה משקה חם שלא ינופף בשפתיו לקררו אחר הברכה אלא יעשה קודם, ויש לזהר שלא יברך על מאכל ומשקה חם ביותר, משום דחוששין שמא ישהה מפני החום ועיין חסד לאלפים:

אם בירך על פרי אדמה "בורא פרי העץ" ותוך כדי דיבור נזכר שטעה ואמר "בורא פרי האדמה", וכך היתה ברכתו "ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם בורא פרי העץ, בורא פרי האדמה" יצא, ואע"ג דיש חולקין קימא לן ספק ברכות להקל, וכן הוא הדין בטעה בדבר שברכתו "שהכל" ובירך "עץ" או משקה שברכתו "שהכל" ובירך "בורא פרי הגפן":

אם נטל פרי בידו ובירך עליו וראה אחר יפה ממנו לא יחליפנו, אע"פ שבדעתו היה בעת שבירך גם על זה הפרי האחר:

טעה וברך על הלחם "בורא מיני מזונות" - יצא, ואפילו שאר מיני מאכל ומשקה, אם טעה וברך עליהם "בורא מיני מזונות" - יצא, דבלשון תורה הכל נקרא "מזון", חוץ ממים ומלח, ולכן אם טעה ובירך על המים "בורא מיני מזונות" - לא יצא, וצריך לומר "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", ויחזור ויברך על המים "שהכל נהיה בדברו", וכוננו ב"חיי אדם", כלל נח, אות ג. וכל דיני טעויות הנוכחים לעיל שכתבנו דיוצא ידי חובתו, היינו רק בדיעבד, אבל לכתחילה קודם שיברך צריך שידע ויכוון הברכה שצריך לברך, כדי שבהזכרת השם - שהוא עיקר הברכה - יהיה יודע מה שמסיים באמיתות, ותבוא עליו ברכה.

אם אחר שברך על מה שלפניו ואכל ממנו הביאו לו פרי מין אחר שברכתו שווה, אך הוא חשוב וחיביב עליו יותר ממין הראשון שהיה לפניו - צריך לברך על החדש, אם לא היה בדעתו לפוטרו בברכה של הראשון בפירוש, שאינו בדין שיפטור פרי שאינו חשוב לפני החשוב לחביב דרך גררה אלא אם כן נתכוון בדעתו לפוטרו, ועיין "חיי-אדם", כלל ס, אות ב. וכל זה לא מירי אלא באדם האוכל משלו, אבל אוכל על שלחן אחרים כיון שבירך על מין אחד פוטור כל מה שיביאו לו עוד אפילו לא היה לפניו עוד מן הראשונות, דהכל תלוי בדעת בעל הבית, אם לא שנמלך ממש, וכל שהוא אוכל על שלחן בעל הבית אפילו לא היה בדעת בעל הבית ליתן לאורחים יותר ממה שיש לפניהם רק לבקשת האורחים נתן להם עוד, אפילו הכי אין צריכים לחזור ולברך משום דאתכא דבעל הבית סומכין שיודעין שיתנו להם כל צרכם ואין עושין הסת הדעת ועיין חיי אדם כלל ס' אות ה':

אורח הנכנס לבית חבירו והביאו לו כוס משקה סוכר שברכתו שהכל, ואח"כ הביאו לו משקה קהור"א (קפה) דברכתו שהכל לא יברך על קהור"א דנפטר בברכה ראשונה מפני כי יש בני אדם שמכבדין לאורח במשקה של קהור"א בלבד ויש שמכבדין בזה ובוה, מיהו טוב שהאורח יכוין במשקה הראשון שיביאו לו לפטור גם משקה האחר שיושיטו לו אח"כ, והאדם יעשה מזה הקש לכמה דברים דרגלי בהו אינשי במקום ההוא:

ספר חרדים

הפרשת תרומות ומעשרות בשביעית | פרק נז

מצוות עשה מן התורה התלויות בארץ ישראל ואפשר לקימן בזמן הזה [המשך]

טו מצוות עשה מן התורה לדור בארץ ישראל, שְׁנַאָמַר (דברים כו, א) וירששתה וישבתה בה'. וְאָמְרוּ תִזְוֹל בְּסִפְרֵי (ראה פיסקא פ) שְׁמַצְוָה זו שקולה כנגד כל מצוות התורה, וְאָמְרוּ (כתובות קי, ב) כֹּל הַיּוֹצֵא מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְדָר בְּחוּצָה לְאֶרֶץ יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ כְּאִלוֹ עֹבֵד עֲבוֹדַת יְהוָה, שְׁנַאָמַר (שמואל א כו, יט) כִּי גִרְשׁוּנֵי הַיּוֹם מִהִסְתַּפַּח בְּתַלְתַּל ה' לֵאמֹר לֶךְ עֲבַד אֱלֹהִים אֲחֵרִים. וְאִתָּא בְּמִסְכַּת בְּתַרְגָּא (צא, א) אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי אֶלְמִילַף וּמְחַלּוֹן וְכִלְיוֹן גְּדוֹלֵי הַדּוֹר הָיוּ וּפְרַנְסֵי הַדּוֹר הָיוּ, וּמִפְנֵי מַה נֶּעֱשׂוּ מִפְּנֵי שִׁצְיָאוֹ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְחוּצָה לְאֶרֶץ, שְׁנַאָמַר (רות א, יט) וַתֵּחֵם כָּל הָעִיר עֲלֵיהֶן וַתֵּאמְרֵנהּ הַזֹּאת נַעֲמִי, אָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמְרוּ חֲזִיתִם נַעֲמִי שִׁצְיָאתָ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְחוּצָה לְאֶרֶץ מַה עָלְתָה לָּהּ. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קְרִיָה חֵם וְשֵׁלוֹם שְׁאֵפְלוֹ מֵצִיּוֹן סָבִין לֹא יֵצְאוּ, וְאֵלָּא מִפְּנֵי מַה נֶּעֱשׂוּ מִפְּנֵי שֶׁהָיָה לָהֶם לְבָקֶשׁ רְחֻמִּים עַל בְּנֵי דוֹרָן וְלֹא בְקֶשְׁוֹ, עַד כָּאן. [מִמְנַן תַּרְיָג לְרַמְבָּ"ן (שכחת עשין ד) וְלְרַשְׁבָּ"ץ (עשין עו)].

טז הפרשת התרומות והמעשרות מצוה כמו שפנינו למעלה, ונתנתן לפנה ללוי ולישראל מצוה לברכה לדעת רמב"ן (בהשגותיו לשה"מ שורש יב) וְרַשְׁבָּ"ץ (עשין אות נד). וְהָיָה לְשׁוֹן רַשְׁבָּ"ץ: אֲשֶׁר הַדְּבָרִים לִפִּי דַעְתּוֹ וְז"ל שֶׁהַמִּתְנֹת שֶׁהֵן טוֹבֵלוֹת כְּלוֹמַר שֶׁהֵן אֲסוּרוֹת בְּאִכְלָהָ עַד שִׁפְרִישׁוּ מֵהֶם מִתְנֹת כְּהוֹנָה, כְּהוֹנָה נִמְנָה הַהִפְרָשָׁה מֵהַצְּוָה וְהַנְּתִינָה מֵהַצְּוָה, וְהַמְשַׁל כְּהוֹנָה עִסָּה הִיָּתָה אֲסוּרָה עַד שִׁפְרִישׁוּ מִמֶּנָּה חֲלָה, וְהַפְרָשָׁתָה מֵהַצְּוָה שְׁנַאָמַר (במדבר טו, כ) וְרֵאשִׁית עֲרֹסְתֶכֶם חֲלָה תְרִימוּ תְרִימוּהָ. וְכִינִי שִׁפְרִינָהּ לִפְנֵי בֵּין שִׁשְׁרִפְנָה הָרִי נִגְמְרָה מֵהַצְּוָה זו, וְהַתְרָה הָעִסָּה בְּאִכְלָהָ, עַל כֵּן בָּאָה מֵהַצְּוָה שֶׁנִּשְׁנָה לַתְּתֵי אֹתָהּ לִפְנֵי וְלֹא לְגִזְלָהּ מִמֶּנָּה, שְׁנַאָמַר (שם, כא) מֵרֵאשִׁית עֲרֹסְתֶכֶם תִּתְּנוּ לָהּ תְרִימוּהָ.

ספר חסידים

לא תענה מכלל מצות לא תעשה. אסור לומר דבר מגונה מחבירו שלא בפניו, כל דבר שאם היה שומע אותו היה כועס עליו. דכתיב "חשב באחיק תדבר בבן אמן תתן דופי". אבל אם עבר עבירות והוכיחו בסתר ולא קיבל אז מותר להוכיחו ברבים במעשיו הרעים בין בפניו בין שלא בפניו.

שורש החסידות כיצד, כשאדם מושך את לבו במדת חסידות וקשה עליו מפני שהכל מלעיגינים עליו ומביישים אותו ואומרים דברים לצערו ומזכירים לפניו מעשיו הרעים הקדומים, לא יעזוב אדם חסידותו מפני הליצינים. ויכנס במדות הטובות מעט מעט יום אחר יום וקובץ על יד יריבה. ועל זה נאמר אם חכמת חכמת לך. ועל הליצינים נאמר מחטיאי אדם בדבר. שמדברים רע על עושי מצות, וחטא גדול לומר לבעלי תשובה זכור מעשיך הראשונים אחר שזה דש במעשה לכנס במדות החסידות. ואינו חושש בשחוק הליצינים שיעשו ממנו, והעושים כן לזכור מעשיו כאילו נועל דלת בפני השבים, ויהא מעלה על לבו שיהא לו זכות גדול וצדקה תחשב לו אשר מתבייש, ויראת יי' הטהורה נכנסת לו בלבבו ומטהרת לבו וגופו מכל דבר רע שסייעוהו מן השמים להתזקק ביראת יי'. וכן אמר הבא ליטרה מסייעין אותו מן השמים, מזמנין לו לעשות תשובה שלימה, כי פתחי תשובה לא נסתמו. ומצוה גוררת מצוה. ועתה כאשר יכנס האיש תוך פתחי התשובה, יתפלל יום וילילה לפני בוראו שיצילנו ממדת הדין ושלא תבא תקלה על ידו, וכאשר יהיה האיש דש בחסידותו ואין לו יצר לסור ממדתו, כי ישרה היא בעיניו. מכאן ואילך יירכנו בעל הישר בדרך ישרה, וכן אמר דוד טוב וישר יי' על כן יורה חסאים בדרך. ידרך עניים במשפט וילמד עניים דרכו. וכשם שכנס בקושי בחסידותו כן יותר ויותר קשה עליו לעזוב מדתו הטובה מפני הבושה פן יאמרו הבריות אכן נודע דבר כי האדם יראה לעינים ולגנוב דעת הבריות אפילו דעתו של גוי. ולפי שהחסידות קשה עליו לקבלו בתחילתו טוב להתחילו מבחורות. שנאמר "זכור בוראך בימי בחורותיך". גם כי יזקין לא יסור ממנה". כי תשובת הזקן כאשר זקן ובטלה החמדה, דומה לאדם שמדבר לשון הרע וכלתה לשונו ולא דבר יותר. אבל בשוב אדם בעודו בכוחו ובחורו ויצרו מתגבר עליו והרי הוא כובשו, הרי זו התשובה המשובחת וגבורה עושה על אשר כופה את יצרו העז והקשה, ועל זה נאמר "ומושל ברוחו מלוכד עיר". ועל כל דבר שקשה לו לאדם ועושהו שכרו הרבה מאד.

חידושים לפרשה

"הנה העם היצא ממצרים ויבס את עין הארץ עשה לכה קבה לי אתו אולי אוכל להלקחם בו וגרשתי" (כב,יא)
 בלעם, מרוב שנאתו לישראל, שינה מלשונו של בלק, כמו שכתב רש"י בשם מדרש רבה (במדבר רבה כ, ט):
 "קבה לי" - זו קשה מ"ארה לי", שהוא נוקב ומפרש (שפתי חכמים: דאם לא כן, למה שינה בלעם, הלא בלק אמר "ארה לי" ! לכן פירש: כל כך שנאה היה לו על ישראל, שבראשונה שאל בלק "ארה", והוא בקש "קבה" במקום "ארה" (רא"ם). "קבה לי" לשון נוקב ומפרש הקללה יותר). "וגרשתי" - מן העולם, ובקל לא אָמַר אֶלֶּא וְאָנְרָשְׁנוּ מִן הָאָרֶץ", איני מבקש אלא להסיעם מעלי, ובקלעם הנה שונאם יותר מבלק. עכ"ל. ונ"ל בס"ד, שבלעם רצה לקלל את ישראל בשם ה', ולכן רמוז כאן בס"ת שם הוי"ה ב"ה, שכן במלים "לכה קבה לי אתו" - ס"ת שם הוי"ה ב"ה. וכן הוא לשון "קבה", שנוקב השם, כדאיא בפרשת מקלל (ויקרא כד, יא): "ויקב בן האשה הישראלית את השם". עוד נראה, שרמזו בלשונו בר"ת: "קבה לי אתו" - ר"ת קל"א, כמנין סמא"ל, שרצה להשליט אותו על עם ישראל, כפי שתמיד מנסה לפגוע בעם ישראל (ולכן הוא גם שרו של עשו, ובא להאבק עם יעקב אך לא יכל ליעקב). וסוף דבר כתיב (דברים כג, ו): "ולא אָבָה ה' אֱלֹהֶיךָ לְשַׁמֵּעַ אֶל בְּלַעַם וַיַּחֲפֵה ה' אֱלֹהֶיךָ לֶךְ אֶת הַקְּלָלָה לְבָרְכָהּ כִּי אֶהְיֶה כִּי אֶהְיֶה". הנה "לא אָבָה הוי"ה אלהיך" בני קל"א, כמנין הנ"ל, שלא השליטו בהם.

קעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל (כג, כג)

מלת "מה" תשמע לפעמים לשאלה או לאות הקטנה, כמו מה ה' שואל מעמך, ולפעמים מראה על גדלות, כמו מה רב טובך וגו'. ובהנהגת הקב"ה את עמנו בגולה, יש שלפעמים אנו קובלים ומתאוננים מה פעל ה', כלומר מדוע הסתיר פניו ממנו והיינו לאכול לכל אכזר. וזהו כוונת המקרא, כי יש עתים שיאמר על יעקב, מה פעל א', מדוע חמת ד' נתכה כ"כ על אומה זו, אמנם יבוא יום וינחם ה' את עמו ואז יתודע בכל העולם, מה פעל א', כלומר כי הכל היה לטובתנו, כאמור הרנינו גרים עמו וגו'.

מנחלים נשיו קננת עלי נהר פאקלים נטע ה' וגו' (כד, ו)

ובש"ס ברכות ט"ז, למה נסמכו אהלים לנחלים דכתיב כנחלים נטעו כאהלים נטע ה'. לומר לך, מה נחלים מעלים את האדם מטומאה לטהרה, אף אהלים מעלים את האדם מכף חובה לכף זכות. והנה יותר מכל, מקלקל האדם בעוה"ז ע"י כח הדבור, שמה שיכול לקלקל בפיו בחצי שעה ע"י דבוריו שמעורבים בהם לשה"ר, ליצנות, רכילות ואונאת דברים וסתם דברים בטלים, לא יכול לקלקל במשך כל היום ע"י מעשה, כי למעשה צריך זמן ושהות, מה שאין כן לשון האדם היא כעט סופר מהיר, ובמשך רגע אחד יכול להוציא בפיו כמאתים תיבות, נמצא שע"י כח הדבור, האדם מכריע את הכף חוב חלילה, ומה תקנתו? להכנס לאוהלים, לאהלי תורה, וירבה ללמוד תורה, ולעומת מספר העוונות שבאו לו ע"י דבוריו האסורים, יתקבצו לו מעתה חבילות של מצות ג"כ ע"י דבורו, ויכריע את כף הזכות, כי הקב"ה מטה כלפי חסד, ועוד בזה תועלת נשגבה, דע"י למודו בתורה ילמוד ג"כ לשמור את פיו, וע"כ יוצא מזה, כי אהלי התורה מעלים את האדם מכף חובה לכף זכות, כמו שהנחלים מעלים את האדם מטומאה לטהרה.

{ חפץ חיים על התורה }

נצור לשונך מרע

כלל י סעיף טז

ומכל מה שפכתנו נוכל לראות את גדל הטעות, שמשפתינו בו בני אדם תמיד, שאם נראה לאחד, שמדבר לשון הרע על חברו, שלא בפניו, ומגנה אותו, וכאשר תשאולנו: למה אתה מדבר עליו לשון הרע? תחף ושיב לך: מפני שגם הוא דבר עלי בפני פלוני ופלוני. וזו טעות גדולה מפני פמה טעמים: אחד, שמי שספר לך זה, אסור מן התורה להאמינו מפני קבלת רכילות, וכמו שפכתנו פמה פעמים, ואיך יהיה מתר לילך ולספר עליו מחמת זה. ועוד, דלו? היא שהדבר אמת, שהוא דבר עליך, (מ) גם בן אסור מחמת זה לילך ולדבר עלי לשון הרע, (מא) וכמו שפכתנו בסעיף י"ד הנ"ל.
 (מ) ג"כ אסור. וכן כתב ר"י במאמר רי"ט ע"ש ופירש בזה הכתוב במשלי אל תאמר כאשר עשה לי כן אעשה לו עי"ש.
 (מא) וכמו שכתבנו. כי בודאי אין מכוין לתועלת רק לפרסם גנותו של חברו עי"ש. (באר מים חיים)

הצטרפו אלינו ותמכו בהגדלת הצדקה והחסד למשפחות

עמותת "בצדקה תפוננו" שמה לה למטרה לספק ולדאוג לצרכיהם של משפחות מעוטי יכולת כלכלית ע"י מתן סיוע כלכלי רחב היקף. העמותה פועלת ללא מטרת רווח כלל!

- חלוקת סלי מזון שבועיים
- מתן מוענה לחוסרים ביתיים בסיסיים
- חלוקת סלי לידה לילודת ולתנוק
- ועוד פעילויות ותמיכה בחגים ומועדים

לתרומות:
 בנק לאומי (10) | סניף 858 | מס' חשבון 06555085 | מס' עמותה 580643104
 קוד מוסד להרשאה בחשבון הבנק 21965
 ניתן לתרום גם דרך "גדרים פלוס" ובאשראי בטלפון ובאתר

דרכי התקשרות לקבלת והפצת העלון:
 alon@gamah.org - אימייל לכל מטרה
 אתר הגמ"ח - WWW.GAMAH.ORG
 054-4785404 | 054-6091685

גודל ערכו של מעשה חסד

[המשך משבוע שעבר]

והנה המעשה של אברהם באי קבלתו את תמנע ומעשה יעקב שהעלים את דינה, המעשים האלה לא נזכרים כלל בתורה, אלא רבותינו ז"ל לומדים אותם מאיזה רמז של כתוב מיותר כמו הכתוב "ואחות לוטן תמנע" שעל זה אמר אגדות של דופי מנשה בן חזקיה, או מזה שהעלים הכתוב שהיא לא מוזכרת בספירה שתי נשים שתי שפחות אחד עשר בנים, ואיפה הבת? בהעלם מן הכתוב, אז או ברמז של כתב מיותר, או מהעלם כתוב למדו את זה חכמים ז"ל. ואפשר להבין לפי זה כמה היו הפגמים דקים מן הדקים שקשה לנו לתפוס אותם במושגינו, ובכל זאת נורא הוא באיזו חומרה רואים אותם בשמים, ואיזה תוצאות איומות ועונשים מרים באו בגללם, שעד היום אנחנו סובלים מעמלק מזה שלא אפשרו לתמנע להתגייר ומהבזיון וחרפת עולם מה שנעשה לדינה בת יעקב, כל זה בגלל שבשמים זה חמור מאד מה שמנעו את החסד מתמנע להכניסה ואת החסד מעשיו להשיאה ויתכן גם שהיתה מחזירה אותו למוטב את עשיו.

כשכתוב פה שגם דברים חמורים שנכתבים בתורה זה רק עונשים דקים מן הדקים, ז"א זה הבחנה של התורה כמו "וישכב את בלהה" הרי הוא לא שכב את בלהה רק החליף את המיטה, אבל התורה כותבת כאילו עשה מעשה, אם אתה מתערב בעניינים כאלה זה כאילו אתה עושה מעשה, ככה רואה התורה בחומרה. או כמו שכתוב בבני פנחס, חפני ופנחס בני עלי שכתוב בהם "וישכבו את הנשים", חלילה לא שכבו, אלא מה, נתנו להם ללון עוד לילה אחד כשבאו להקריב קרבנות ומנעו אותן מלחזור לבתיהן לבעליהן אז זה כאילו חס ושלום כך וכך. אז התורה לפעמים מבטאת דברים

בצורה קשה ואין היא מתכוונת לעצם המעשה אלא לעוצם המעשה, ז"א מה החומרה של המעשה.

הרי כמה דקדק הקב"ה עם אבות העולם כחוט השערה, מפה רואים כמה דקדק הקב"ה עם אבות העולם כחוט השערה ועמד עמהם על כל פגם כלשהו, הן במעשה והן במחשבה, אבל יצא לנו מכל זה ללמוד מה גודל ערכו של כל מעשה חסד, כי אם כה החמירו בפגם כלשהו במניעת חסד, הרי כמה מרובה חיובו של חסד, אז אם יש פגם כזה שנגרם שיהיה עמלק בעולם בגלל מניעת חסד, אז כמה חיוב לעשות חסד, אם זה גורם כל כך. וכמה שכר וזכויות טובות תלויות בחסד לדורות ולעולם.

אותו אחד שיצא מן העיר כשבאו לכבוש ישראל את הארץ וסימן להם באף, יש מאן דאמר באצבע איך נכנסים לעיר לכבשה, מה זכה הוא וזרעו? שהוא הקים את העיר לזו שסנחריב לא בלבלה, ונבוכדנצר לא כבשה, ואפילו מלאך המוות לא נכנס בה וכל מי שדר שם חי לעולם, ורק אלה שקצו חייהם יוצאים חוץ לחומה ומתים. וזה בגלל שהוא עשה חסד עם האף לסמן להם, זהו, זה היה החסד. אז כשאחד אומר, תלך ישר, שמאלה ואח"כ ימינה, אתם יודעים מה השכר שלו? זה כבר אי אפשר לתת לו אפילו את לזו, זה מגיע לו הרבה יותר, אי אפשר לתת לו כזה דבר. שמה זה נתנו לגוי על מה שעשה חסד, ז"א כל מעשה ולו הקטן ביותר משתלם משתלם רבות רבות.

עכשיו, מי שעושה חסד עם חברו ומלמד אותו תורה, תראו בהרצאה אתמול מה אמרתי למישהו תשובה שהוא אמר שיש לו צער למרות שהוא מבין את ערכה של התורה ואין לו מספיק כסף, אבל בכל אופן יש לו צער והוא לא שמח כשהוא לומד תורה בגלל שאין לו מספיק כסף, אז שאלתי אותו תגיד, כמה

אתה מרויח? אמר חמש, וכמה אתה רוצה? אמר שמונה, אמרתי לו טוב, אז התוספת שלשת אלפים אוקי, שלשת אלפים תחלק לשלשים יום, כמה זה מאה שקל, תחלק לעשרים וארבע שעות זה ארבעה שקלים ומשהו, בשביל ארבעה שקלים ומשהו לשעה אתה מחליף את השכר שעל כל מילה שאתה אומר זה תרי"ג מצוות ובשעה זה מיליונים אז אתה אומר תן לי ארבע וחצי שקלים ואני אהיה שמח, אבל אם יהיה לי מיליונים תורה אז אני אהיה עצוב כי חסר לי ארבע וחצי שקלים לשעה, הייתם צריכים לראות איך הוא חזר בתשובה באותו רגע, אז ללמד יהודים שעה ועוד בשעה כזאת חביבי זה לא צחוק, אז מהחסד להחזיר יהודים בתשובה, אין קומפיוטר כזה בעולם.

מתוך שיעורו של כבוד הרב
אמנון יצחק שליט"א
בבני ברק.

28.11.2012 למנינם

לשמיעת שיעורים והרצאות
חייגו
(גם מטלפון כשר)

02-3724787

להצלחה בעסקים
בן ציון בן הנה
לעילוי נשמת
אליס בת פרלח

לזיווג הגון מהרה
אבנר מואיז בן משה
שלומי בן רינה

לעילוי נשמת
איבון ספינוי בת פרידה,
חיים בן ברכה
שולה בת חנה

לעילוי נשמת
שרה בת רבקה
דוד בן רבקה
חנה בת דומיה ע"ה

ניתן להשיג קובץ מלוקט בבעיות השעה בעניני כשרות בטלפון 0549543484 כולל דיסק מתנה מצורף או בחינם במייל refaelyhu@gmail.com

ברכה והצלחה לכלל
תורמי הגמ"ח

להצלחה למוסדות
'לדעת חכמה ומוסר'

לרפואה שלמה מהרה
מינה בת סימה
יוחאי בן סילביה
שרון

לרפואה שלמה
מהרה
תמר בת שלמה